

Turkic Weekly

2016/27

Turkic Weekly 2016 19(27) (9-15 Mays)

Turkic Weekly, Sizi Türk dünyasındaki son gelişmelerin nabzını tutmanıza yardımcı olacak haber kaynağıdır. **Turkic Weekly**, Türk dili konuşan ülkelerde cereyan eden kilit öneme sahip siyasi, sosyal, ekonomik ve bilimsel olaylar hakkında güvenilir bilgi ve güncel analiz sunmaktadır.

Bu haber bülteni **Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı** tarafından hazırlanmıştır.

ZAFER BAYRAMI KUTLAMALARI

9 Mayıs'ta 2.Dünya Savaşı sonunda elde edilen Zafer'in 71.Yıldönümü kutlamaları yapıldı. Bu bağlamda Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev Rusya'nın başkenti Moskova'daki Kızıl Meydan'da yapılan askerî geçit törenine katıldı.

Nursultan Nazarbayev ile Vladimir Putin'in ikili görüşmesi sırasında ikili işbirliğinin mevcut durumu ile bölgesel ve uluslararası gündem maddeleri ele alındı.

Kazakistan Cumhurbaşkanı V.Putin'i 2.Dünya Savaşı Zaferi'nin 71.Yıldönümü ve Vostoçnyy uzay üssünden roketin ilk defa fırlatılışı ile tebrik etti. Nursultan Nazarbayev konuşmasında bu sene yapılacak Avrasya Yüksek Ekonomik Konsey Toplantısı, Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesi ve BDT Devlet Başkanları Konseyi Toplantıları hakkında hatırlatmada bulundu.

Rusya Federasyonu Başkanı Nursultan Nazarbayev'e Zafer Bayramı'nın 71.Yıldönümü dolayısıyla Moskova'yı ziyaret ettiği için teşekkür etti. V.Putin: "Bugüne kadar olduğu gibi ilişkilerimizin aynı şekilde pozitif ve çok planlı olarak gelişeceğinden eminim. Bugün göstermiş olduğunuz jest güvenimizi pekiştirecek ve dost ilişkilerimizin gelişmesi için iyi zemin hazırlayacaktır." dedi.

Zafer Bayramı vesilesiyle Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan dahil olmak üzere bazı BDT ülkelerinde "Ölümsüz Alay" geçitleri düzenlendi.

CASA 1000 PROJESİ BAŞLATILDI

12 Mayıs'ta Tacikistan'ın Tursunzade şehrinde Tacikistan ve Kırgızistan'dan Afganistan ve Pakistan'a elektrik sevkiyatını öngören CASA 1000 Bölgesel Enerji Projesi'ni başlatma töreni yapıldı.

Törene Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahman, Pakistan Başbakanı Navaz Şerif, Kırgızistan Başbakanı Sooronbay Ceenbekov, Afganistan İcra Kurulu Başkanı Abdullah Abdullah katıldılar.

CASA 1000 Projesinden ilk defa 10 yıl önce Kırgızistan ve Tacikistan'da üretilen elektrik enerjisinin fazlalığı mevcut olduğu dönemde bahsedilmişti. Bu ülkeler Kırgızistan'da Kambarata ve Tacikistan'da Rogun'da iki büyük elektrik istasyonunu inşaa etme niyetindeydi. Bugün durum değiştiğinden Kambarata ve Rogun inşa edilmedi, elektrik enerjisinin fazlalığı dağıtım ağlarının eskiliği ve etkisiz yönetimi sonucu Kırgızistan ve Tacikistan'da sonbahar ve kış döneminde hissedilen sıkıntıya sebep olmuştur. Geçen süre içinde CASA 1000 Projesinin gerçekleştirilme şartları çok defa değiştirilmiş ve bu projenin en önemli destekçisi olan Asya Gelişim Bankası kesin bir şekilde vazgeçmişti.

Uzmanların belirttiği gibi projenin birçok eksik yönleri bulunmakta olduğundan yaz döneminde üretilen elektrik enerjisinin fazlalığı kış döneminde meydana gelen enerji sıkıntısını kapatamamaktadır. Ancak Tacik Hükümeti 2018 yılında Pakistan'a 1 bin MW elektrik enerjisini ihraç edeceklerini ve 300 MW Kırgızistan'a sevkiyatını yapacaklarını belirtmektedir. Bu durum ise Tacikistan'da kış döneminde elektrik enerjisi sıkıntısına sebebiyet teşkil edebilecektir.

Yıllarca müzakere edilen proje uygulama aşamasına geçmiştir.

CASA 1000 projesinin uygulamaya geçilmesi dört ülke temsilcisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Projenin başlatılması ile birlikte Afganistan İslam Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Muhammed Eşref Gani'nin Tacikistan resmi ziyareti yapıldı.

Eşref Gani'nin Tacikistan temasları sırasında taraflar güvenlik konusunu müzakere etti. Taraflar terör, ayrımcılık ve terör örgütü mensuplarının temel finans kaynağı olan uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele gerektiğinin altını çizdi.

Taraflar sınır ilişkileri ve güvenliğin temini gerektiğini ve iki ülke arasındaki sınırı istikrar, dostluk ve işbirliği sınırına dönüştürmeye istekli olduklarını dile getirdiler. Ayrıca İslam dünyasında zorluk ve direnişi yok etmek ve İslam ülkeleri arasındaki işbirliğinin yeni düzeyin sağlanması taraftarı olduklarını ifade etmiş oldular.

Tacikistan Cumhurbaşkanı İmamali Rahmon ve Kırgızistan Başbakanı Sooronbay Ceenbekov görüşmesinde ekonomi ve yatırım alanlarındaki ikili ilişkiler sözkonusu edildi. İ.Rahmon Kırgız Başbakanına Duşanbe'nin Bişkek ile iyi komşuluk ve dostane ilişkilere dayalı işbirliğinin istikrarlı gelişimi taraftarı olduğunu belirtti. Tacikistan Cumhurbaşkanı ülkesinin Kırgızistan ile işbirliğini devam ettirmeye istekli olduğunu ifade etti.

CASA 1000 projesi katılımcıları ilgilerini göstermiş oldular. Tamamıyla onaylanmış olan fizibilite çalışmasını Dünya Bankası, İslam Gelişim Bankası, USAID, ABD Dışişleri Bakanlığı, DFID, AusAID ve diğer donör kuruluşlar desteklemektedir.

Projenin resmî kaynakları ilk önce iki ülkenin enerji sistemini birleştirecek ve uzunluğu 477 km olacak Datka (Kırgızistan) – Hucand (Tacikistan) 500 KW'lık elektrik sevkiyat hattı inşa edileceğini belirtmektedir. Daha sonraları Tacikistan'dan Afganistan'a ve Pakistan'daki Peşavar şehrine elektrik sevkiyatının yapılması planlanmaktadır.

KAZAKİSTAN'DA ARSA REFORMU KOMİSYONU KURULDU

Geçen hafta Kazakistan'da Arsa Reformu Komisyonu kuruldu. Komisyon Arsa Kanunu normlarının müzakeresi ve açıklanması için Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in talimatı üzerine kuruldu. İlgili talimat Kazakistan Başbakanı Karim Masimov tarafından 12 Mayıs'ta imzalandı.

Arsa Kanunu'na 2015 yılında yapılan değişiklikler yabancı yatırımcılar için arsa kiralama süresini 10 ile 25 yıla kadar uzatmayı öngörmektedir. Bu ve diğer düzeltmeler vatandaşlar arasında toprakların satılacağı veya yabancılar tarafından maksada uygun olmayan şekilde kullanacağı konusunda kuşku uyandırarak mitingler yapıldı. Buna bağlı olarak Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev kamuoyunda yankı uyandıran Arsa Kanunu'nun bazı normlarına moratoryum ilan etti.

Talimata uygun olarak onaylanan komisyon heyetine farklı meslek temsilcileri, siyaset adamları, devlet memurları, çiftçiler ve muhalefet parti temsilcileri dahil edildi.

Komisyonun 14 Mayıs'ta yapılan ilk toplantısına katılan tüm ilgili taraflar konuşma yaptı. Kazakistan Başbakan Birinci Yardımcısı Bakıtjan Sagintyaev toplantıda yaptığı konuşmasında: "Bizler ülkesinin menfaatini, refah ve huzur dolu geleceğini düşünenleri işbirliği yapmaya davet ettik. Valiliğe bağlı olan kamu konseyleri de vatandaşlara bu konuda hizmet verecektir. Komisyon vatandaşların Arsa Kanunu müzakereleriyle ilgili doğru bilgi alabilmesi için basına açık bir şekilde çalışacaktır. Bunların dışında Komisyon çalışmalarındaki tüm bilgilerin yer alacağı jerturaly.kz web sitesi kullanıma açılmıştır. Kullanıcılar site üzerinden soru sorabilir ve teklif bırakabilir." dedi.

TÜRKMENİSTAN CUMHURBAŞKANININ BELARUS ZİYARETİ

12 Mayıs'ta Türkmenistan Cumhurbaşkanı Gurbanguly Berdimuhamedov'un Belarus ziyareti gerçekleşti.

İki ülke başkanının görüşmeleri esnasında taraflar Türkmenistan ve Belarus işbirliğinin geleceğini müzakere ettiler. Aleksandr Lukaşenko ve Gurbanguly Berdimuhamedov Minsk'teki Türkmenistan Büyükelçiliğinin açılış törenine katıldılar.

Belarus Cumhurbaşkanı yaptığı konuşmasında binaların çok hızlı bir şekilde inşa edildiğinin altını çizdi. Bir buçuk yıl önce Türkmenistan Cumhurbaşkanı ile birlikte elçiliğin yeni binasının temelini attıklarını, bugün ise başkent'in görkemli mimari süsü olacak yapının inşasının bitmiş olduğunu dile getirdi.

Taraflar iki ülke refahı için gerçekleşmesi yararlı olacak bazı büyük projeleri de mevzubahis ettiler. A.Lukaşenko Türkmenistan'da ortak büyük inşaat projelerinin önemini vurguladı.

Gurbanguly Berdimuhamedov ise "elçiliğin yeni binasının sağlam ikili dostluk ve anlaşma temelinde bulunacağını" belirterek Türkmenistan Büyükelçiliğinin iki ülke ilişkilerinin gelişimi için aktif bir şekilde faaliyet yapacağını söyledi.

AVRASYA EKONOMİK BİRLİĞİ – AVRUPA BİRLİĞİ

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev Rusya Federasyon Konseyi Başkanı Valentina Matviyenko ile yaptığı görüşmede Avrupa Komisyonu ile Avrasya Ekonomik Birliği – Avrupa Birliği Ortak Forumunun yapılması konusunda anlaşmasını bildirdi.

N.Nazarbayev “Avrupa Komisyon Başkanı Juncker ile sonbaharda geniş kitlelere anlatmak üzere Avrasya Ekonomik Birliği – Avrupa Birliği Ortak Forumunu yapma konusunda anlaştım.” dedi. Kazakistan ve Rusya arasındaki işbirliğinin 21.yy’da İyi Komşuluk ve İşbirliği Anlaşması temelinde çok taraflı nitelik taşıdığını ve bu bağlamda Avrasya Ekonomik Birliği’ni kurma kararının alındığını belirtti.

Rusya Federasyon Konseyi Başkanı iki ülke arasındaki stratejik ve dostane ilişkilerin geliştirilmesi için gayret gösterme hazırlığında olduğunu belirterek kabul için teşekkür etti.

Devlet Duması BDT Komitesi Başkanı Leonid Slutskiy AEB –AB Forumu’nun Avrupa ve Avrasya gelişim çizgilerinin uyumsuzluğu konusundaki yıkıcı yaklaşımları yok etmeye yardımcı olacağını belirtti. Rusya tarafının görüşüne göre bu inisiyatif Büyük Avrasya entegrasyon süreçlerini inşa etme yolu ile uygunluk göstermektedir.

TERÖR TEHDİTİ

Tacikistan'ın resmî makamları ülkede terör saldırısının önlendiği haberini verdiler. Tacikistan İçişleri Bakanlığı'nın haberine göre Tacikistan yönetimi Rusya güvenlik güçleri ile birlikte 9 Mayıs'ta Duşanbe ve Moskova'da DAIŞ terör örgütü taraftarlarının saldırısını önledi.

Tacik polisi Moskova'dan Duşanbe'ye gelişinden sonra terör saldırısını düzenlemeyi planlayan Kabadıyan İlçesi Navbahor köyü sakini 22 yaşındaki Doston Menglikulov'u tutukladıklarını belirtti. Tacikistan İçişleri Bakanlığı Basın Sözcüsünün verdiği bilgilere göre Menglikulov 6 Mayıs'ta Duşanbe Uluslararası Havaalanı'nda tutuklandı.

Tacikistan İçişleri Bakanlığı'nın verdiği bilgiye göre Menglikulov'un ifadesinden sonra Kabadıyan İlçesinde bulunan üç ortağı tutuklanarak evlerinde yapılan aramada 6 adet flash bellek, 30 adet CD, 10 adet ayrımcı kitap, 1 adet Tacikistan haritası, 1 adet pusula ve 2 adet eğitim tabancası bulundu.

İçişleri Bakanlığı Basın Sözcüsünün verdiği bilgilere göre tutuklananlar DAIŞ örgütü yönetimiyle bu terör saldırısını "Kızıl Düğün" kod ismiyle hazırlamaktaydı.

Geçen hafta Rusya Federal Güvenlik Servisi (FGS) Moskova'da yapılan özel operasyon sırasında Zafer Bayramı kutlamalarında terör saldırısını hazırlama işinden zanlı 12 kişiyi tutukladıklarını bildirdi. FGS tutuklananlar arasında Tacikistan, Özbekistan ve Kırgızistan uyrukluların bulunduğunu belirtti. Rusya güvenlik servisi yönetimi tutuklananların yasaklı Hizb'ut-Tahrir örgütü mensubu olduklarını ve Moskova'da terör saldırısını düzenlemek için Suriye bulunan yöneticilerinden talimat, para ve silah aldıklarını belirtti.

EUROVISION ŞARKI YARIŞMASINI JAMALA (CEMİLE) KAZANDI

15 Mayıs'ta Eurovision 2016 Şarkı Yarışmasının sonuçları belli oldu. Yapılan oylama sonucu yarışmayı Kırım Tatarlarının sürgün edilmesini anlatan 1944 isimli şarkıyı seslendiren Ukraynalı Jamala kazandı.

Seyirci ve jüri oylaması sonucuna göre Jamala 534 puan topladı. İkinciliği 23 puanlık farkla Sound of Silence şarkısıyla Avustralyalı Demi İm aldı. Rusya'yı temsil eden Sergey Lazarev You are the Only şarkısıyla 491 puan toplayarak üçüncü oldu, ayrıca seyirci oylamasında da birinciliği elde etti.

Konusu Kırimli Tatarların sürgünü olan 1944 isimli şarkı, yarışmanın seçim turu için yazılmıştı. İngilizce ve Kırim Tatarcasıyla yazılmış parçayı seslendiren Jamala'nın kendisi bir Kırimli Tatar kızıdır.

Ukraynalı şarkıcı en fazla oyu (12) Gürcüstan, Bosna Hersek, San-Marino, Moldova, Danimarka, İsrail, Letonya, Makedonya, Sırbistan, Slovenya ve Polonya'dan aldı. Jamala jüri oylamasından sonra ikinci sıradayken seyircilerin oyları sayesinde yarışmayı kazandı.

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Devlet Başkanları tarafından 2010 yılında kurulan Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı, Türk dünyasının dillerini, kültürünü ve kadim çağlardan günümüze kadarki tarihini titizlikle ve kapsamlı bir şekilde inceleyen ve benzer konulardaki bilimsel araştırmaların koordinasyonunu üstlenen uluslararası örgüttür. Uluslararası Türk Akademisi, Türk dünyasının araştırma ve eğitim merkezleri arasındaki bilimsel işbirliğini teşvik etmektedir.

www.twesco.org | 57-49-86
57 Tauelsizdik caddesi, Barış ve Uyum Sarayı
Astana, 010000 | Kazakistan

 @intturkicacadem

 <https://www.facebook.com/International-Turkic-Academy-832484896847678/>